

Tilburg University

Veilingsregels voor 5G

Prins, Corien

Published in:
Nederlands Juristenblad

Publication date:
2019

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Prins, C. (2019). Veilingsregels voor 5G. *Nederlands Juristenblad* , 94(1), 5.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Veilingregels voor 5G

1 De start van een jaar impliceert vaak: stilstaan bij veranderingen. Wat heeft de technologie in dit opzicht in petto? Vast een verdere opmars van gezichtsherkenning, meer steden die claimen een *smart city* te zijn en ontelbare smartphones uitgerust met chatbots, instant apps en applicaties om slimme apparaten (Internet of Things – IoT) in huis, de omgeving en op de werkplek aan te sturen. Belangrijk wordt ook de veiling van frequenties voor de nieuwe generatie mobiele netwerken, 5G.¹ De laatste keer dat de overheid overging tot een dergelijke veiling was in 2012. De licenties aan Vodafone, T-Mobile, KPN en Tele2 leverden destijds een slordige 3,8 miljard euro op. De veiling is echter vooral belangrijk voor nieuwe digitale diensten. Met 5G komt de noodzakelijke snelheid, capaciteit en (beeld)kwaliteit beschikbaar voor het aansturen en met elkaar laten ‘communiceren’ van apparaten. Niet alleen de welbekende slimme koelkast, maar ook apparaten in de bebouwde omgeving zoals lantaarnpalen en stoplichten of in grote instellingen, waaronder ziekenhuizen (slimme robotarm voor operaties op afstand). Verder faciliteert 5G dat straks zelfrijdende auto's met elkaar en centrale servers communiceren. Het is hier vooral cruciaal voor het reduceren van de vertraging in het uitwisselen van informatie (signalen).

Over de frequentiebanden die voor 5G beschikbaar komen is flink wat te doen geweest. Allereerst speelde de al dan niet Europese goedkeuring van de fusie van T-Mobile en Tele2. Samen kunnen de bedrijven de dure investeringen voor 5G beter dragen. Ook was er de beslissing van het kabinet om de schotels naar het buitenland te verplaatsen waarmee voor de inlichtingendiensten satellietcommunicatie wordt onderschept. Deze maken gebruik van een van de frequenties (3,5 GHz-band) die voor 5G beschikbaar moet komen.

Het Ministerie van EZK organiseert de komende maanden de veiling en schrijft de veilingregels. Een voorproefje van kwesties die spelen bieden de papers die de ACM resp. de BEREK (EU samenwerkingsverband van telecom-toezichthouders) onlangs presenteerden. Niet verrassend werden mededingingskwesties geagendeerd. Met 5G zijn grote bedragen gemoeid en aanbieders zullen door o.a. het delen van infrastructuur trachten kosten te besparen. Dit heeft echter risico's voor (eerlijke) concurrentie, innovatie en de mogelijkheid voor nieuwe spelers om de markt te betreden. Behalve via het mededingingsrecht kan de overheid de concurrentie beïnvloeden via het verdelen van frequentiespectrum. In dit verband is het opvallend dat de overheid de frequenties wil veilen voor een relatief lange periode van 20 jaar. Enerzijds om haar opbrengst te maximaliseren en anderzijds om de concessiekoepers voldoende terugverdientijd te geven. Tot nu toe echter was 15 jaar gebruikelijk. Maar bezien vanuit innovatie en de nieuwe applicaties die 5G zal faciliteren is het de vraag of het over 10 jaar nog steeds uitsluitend telecomaانبieders zijn die zendruimte nodig hebben. Heel andere spelers (fabrikanten van zelfrijdende auto's, bedrijven in de slimme landbouw), zullen de frequenties dan waarschijnlijk ook willen gebruiken. Indien zij niet zelf over frequenties beschikken, zijn ze

afhankelijk van telecomaانبieders die nu rechten verwerven en dan hun voorwaarden zullen stellen.

Voor aanbieders van prijsvergelijkingsdiensten – zoals mobiel.nl – wordt 2019 een mooi jaar. De komst van 5G-diensten maakt het aanbod aan mobiele abonnementen er voor de consument niet overzichtelijker op. En alhoewel de ACM hen zal informeren via kanalen als ConsuWijzer, valt aan voorlichten en verleiden van consumenten flink te verdienen. Neem bijvoorbeeld de met 5G geboden mogelijkheid tot een abonnement op *network slicing*. Over enkele jaren wellicht een bekende optie, maar nu weten weinigen nog dat met deze dienst de woning of een bedrijfspand met meerdere virtuele netwerken valt uit te rusten. Anders dan met het uniforme netwerk dat we momenteel in huis hebben, is via *network slicing* de woning digitaal in te richten met verschillende zelfstandig functionerende netwerken. Ieder met hun eigen functionaliteit wat betreft snelheid, capaciteit, connectie en bereik. Aldus afgestemd op individuele applicaties, apparaten of gebruikers.

Met de besluitvorming over de veiling(regels), maakt het kabinet ook keuzes met belangrijke maatschappelijke consequenties. Bekend voorbeeld is de kwestie van landelijke dekking. Gezien de investeringen rollen aanbieders bij voorkeur geen landelijk dekkend aanbod uit. Sommige locaties zijn immers commercieel niet rendabel. Ook nu, met 4G, is dat zo. Maar kijkend naar de functionaliteit van 5G wordt het besef cruciaal dat keuzes t.a.v. landelijke dekking niet neutraal zijn wat betreft sociale waarden. Het belang van snelheid, capaciteit, connectie en bereik van de aansluiting reikt in de huidige tijd immers verder dan sec de functionaliteit van de mobiele verbinding. Digitale diensten zijn in talloze opzichten van betekenis voor sociale rechtvaardigheid en wat we in de huidige tijd beschouwen als essentiële voorzieningen voor een ieder om in de samenleving te kunnen participeren.² Terecht heeft het kabinet laten weten gegadigden bij de veiling een strengere dekkingsverplichting op te leggen. Onduidelijk blijft voornog welke prikkels het kabinet gaat hanteren bij een andere kwestie waar commerciële en maatschappelijke belangen elkaar raken. Dat is de zgn. vrije frequentieruimte: de ruimte in de ether die niet aan commerciële partijen wordt gegund en daarmee niet op voorhand commercieel is gereserveerd. De bekendste toepassing van deze ruimte is wifi. De fundamentele vraag hier is die naar de wenselijke omvang van 'de publieke digitale ruimte' – bijvoorbeeld de ruimte voor burgers om apparaten met elkaar te laten communiceren zonder daarvoor een abonnement bij een commerciële provider te moeten afsluiten. Mijn wens voor dit jaar is dan ook dat collectieve belangen die met de veiling zijn gemoeid evenzeer bij de besluitvorming over de regels worden betrokken.

Corien Prins

1. https://www.internetconsultatie.nl/nota_mobiele_communicatie/details

2. <https://www.wrr.nl/publicaties/publicaties/2018/09/19/sturen-op-sociale-waarde-van-infrastructuur>